

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXIII. — Izdan in razposlan 11. dne julija 1914.

Vsebina: (Št. 144 in 145.) 144. Ukaz o ugodnosti za dijake na visokih šolah, ki služijo prezentno službo kakor enoletni prostovoljci ali kakor dveletni prostovoljci vojne mornarice. — 145. Ukaz o dokazilih, da se je odslužila vojaška prezentna služba, ki jih morajo dijaki visokih šol podajati z ozirom na § 21 vojnega zakona z dne 5. julija 1912.

144.

Ukaz ministra za bogočastje in nauk z dne 23. junija 1914. l.

o ugodnostih za dijake na visokih šolah, ki služijo prezentno službo kakor enoletni prostovoljci ali kakor dveletni prostovoljci vojne mornarice.

Po § 21, točka 10, vojnega zakona z dne 5. julija 1912 l. (drž. zak. št. 128) ostane prezentni službeni čas enoletnih prostovoljcev namenjen samo in edino vojaški izučbi. Vpisovanje na visoki šoli ob istočasnem odsluževanju prezentne službe torej ni dopustno.

Da se torej dijakom, ki so dolžni služiti, podeli tudi nadalje polajšanje v tisti meri, kakor je združna z občimi načeli učnih redov in s končnim smotrom enakomernega izobraževanja dijakov, izdajam na podlagi Najvišjega pooblastila z dne 21. maja 1914. l. izpreminjujé ministrstvena ukaza z dne 12. aprila in 1. avgusta 1889. l. (drž. zak. št. 46 in 124) in ministrstveni razpis z dne 2. oktobra 1889. l. (drž. zak. št. 158) nastopna določila:

I. Imatrikulacija.

§ 1.

Določilo § 6, lit. c, občega učnega reda za vseučilišča od 1. dne oktobra 1850. l. (drž. zak. št. 370), po katerem ohrani imatrikulacija na kaki fakulteti svojo moč dotlej, da dijak svoje nauke na fakulteti prekine (pretrga) za več nego eno polletje (semester), se razširja za enoletne prostovoljce, ki svojo prezentno službo odslužujejo v času svojih studij, v tem zmislu, da ohrani imatrikulacija svojo moč za celo prezentno službeno leto.

Takim imatrikulovanim, a ne vpisanim dijakom pristojé ves ta čas — ne kraté njih vojaškega razmerja — vse pravice in dolžnosti akademičnih državljanov (§ 3 občega učnega reda), kolikor te pravice in dolžnosti niso zavisne od vpisa za posamezne predmete. V predpisani učni čas pa naj se ne všteva prezentno službeno leto.

§ 2.

Da se tudi taki dijaki, ki svojo prezentno službo odslužujejo kakor enoletni prostovoljci neposrednje po uspešno prestani zrelostni preiskušnji, naredé enako kakor v § 1 omenjeni

dijaki v teku tega prezentnega leta deležni pravic in dolžnosti akademičnih državljanov, se jim dovoljuje zadobiti si imatrikulacijo na kakem vseučilišču brez istočasnega vpisa za posamezne predmete.

Taka imatrikulacija ohrani svojo moč ves čas, dokler traja prezentno službeno leto.

§ 3.

Na dijake tehniških visokih šol, visoke šole za zemljedelstvo, akademije upodabljaajočih umetnosti in gravérske in medaljérske šole na Dunaju ter umetnostnih akademij v Pragi in v Krakovu naj se spredaj za vseučiliške dijake ukrenjena določila uporabljajo zmislu primerno.

Po tem naj se posebno redni dijaki teh visokih šol, ki odslužujejo prezentno službo kakor enoletni prostovoljci v svojem učnem času, v teku prezentnega službenega leta smatrajo za imatrikulovane redne slušatelje dotičnih visokih šol.

Dalje je dijakom, ki v tistem letu neposrednje po prestani zrelostni preskušnji odslužujejo prezentno službo kakor enoletni prostovoljci, dovoljeno, zadobiti si svojo imatrikulacijo kakor redni dijaki na eni teh visokih šol brez vpisa za posamezne predmete.

Taki dijaki ne plačujejo učnine za prezentno službeno leto.

II. Ustanove (stipendiji) ter oprostitev kolegnine in učnine in preskusnih taks.

§ 4.

Na visokih šolah imatrikulovani enoletni prostovoljci uživajo ves čas svojega prezentnega službenega leta dalje njim podeljene in za studije na dotičnih visokih šolah določene ustanove.

Plačne kvote ustanov se izplačujejo proti pobotnicam, katere naj vidira najprej stipendijatu predpostavljeno vojaško oblastvo in potem, kakor je dosedaj predpisano, pristojno visokošolsko oblastvo.

§ 5.

Odsluževanje enoletne prezentne službe ne ovira podeljevanja ustanov pri imatrikulovanih rednih dijakih visokih šol.

§ 6.

Stipendistom, ki odslužujejo prezentno službo kakor enoletni prostovoljci stoprav končavši svoje

studije, ostane pravica, da potegnejo en leten iznos svoje ustanove, ako naredé stroge preskušnje, oziroma preskušnjo za učiteljstvo na srednjih šolah, po doslej predpisanih načinih. Gledé tega določene roke je računati počenši od časa, ko so dovršili svoje prezentno službovanje.

§ 7.

Določila §§ 4—6 naj se uporabljajo samo toliko, kolikor ne nasprotujejo posebne ustanovne naredbe.

§ 8.

V ostalem bodo predpisi o podeljevanju, nadaljnjem prejemanju in odtezanju ustanov veljali tudi za enoletne prostovoljce v ti meri, da se gledé tistih učnih izkazov, ki jim je pogoj resnično vršenje studij (preskusna in kolokvijska izpričevala itd.), ne jemlje v poštev čas, v katerem je stipendist ali prosilec ustanove odsluževal prezentno službo, temveč doba, ki je bila neposrednje pred vojaškim službenim časom.

§ 9.

Za učne izkaze, ki so potrebni za oproščenje od kolegnine, oziroma učnine in preskusnih taks, naj se uporablja § 8.

III. Preskušnje, in sicer:

A. Teoretske pravo- in državoslovne državne preskušnje.

§ 10.

Kandidatom pravozgodovinske državne preskušnje, ki nastopajo z mesecem oktobrom prezentno službo kakor enoletni prostovoljci in so jo dolžni odslužiti zunaj dotičnega vseučiliškega mesta, je določiti, ako to okolnost izkažejo, kakor je treba, na njih prošnjo namesto oktobrskega roka preskusni rok med 20. in 28. dnem septembra.

Za pripuščenje k ti preskušnji je v ostalem poprositi prav tako, kakor za rok v oktobru.

§ 11.

Ustanavlja se preskusni dan za tiste kandidate, ki nameravajo delati pravozgodovinsko državno preskušnjo v teku svoje prezentne službe, se je kolikor moči ozirati v rednih preskusnih rokih

na vojaško službeno razmerje teh dijakov in na njih na to osnovane želje.

Ali do takega ozira imajo pravico samo kandidati, ki so že v zglasitveni prošnji pravilno izkazali, da so enoletni prostovoljci, oziroma, da nastopijo svojo službo.

Dekan naj te kandidate zapiše v poseben seznamek in naj kratkim potem pošlje predsedniku preskuševalne komisije.

§ 12.

Dijake, ki nastopijo prezentno službo kakor enoletni prostovoljci z oktobrom, ki sledi dovršitvi njih studij, je pripustiti med 20. in 28. dnem septembra k judicijelni ali državoslovni državni preskušnji.

B. Prvi rigoroz na medicinskih fakultah.

§ 13.

Dijakom medicine, ki morajo odslužiti trimesečno frontno službo kakor „enoletni prostovoljci-medicinci“, ki jo je nastopiti s 1. dnem julija, je potrditi frekvenco za dotični poletni semester že v zadnjih 8 dneh mesca junija in jim je, ako delajo na koncu tega poletnega semestra posamezne preskušnje I. rigorozna, nastaviti za to primerno prejšnje rokove, in sicer v mescu juniju.

C. Preskušnje za učiteljstvo na srednjih šolah.

§ 14.

Kandidatom učiteljstva, ki so odslužili prezentno službo kakor enoletni prostovoljci, morejo že v začetku sedmega polletja v členu III ministrstvenega ukaza z dne 15. junija 1911 (drž. zak. št. 117) o pridobitvi usposobljenosti za učiteljstvo na srednjih šolah (vštevši dekliške liceje), predpisanih visokošolskih studij poprositi, da se jim dadó naloge za domačo obdelavo, če so v ostalem ustregli zahtevam tega ministrstvenega ukaza glede pripustitve k preskušnji za učiteljstvo na srednjih šolah.

H klavzurni in ustni preskušnji pa je pripustiti tudi take kandidate učiteljstva stoprav po dovršitvi v tem ministrstvenem ukazu predpisanih studij.

D. Napredovalne (posamezne) in državne preskušnje na tehniških visokih šolah in na visoki šoli za zemljedelstvo.

§ 15.

Z imatrikulovanimi rednimi dijaki tehniških visokih šol in visoke šole za zemljedelstvo, ki neposrednje po tem, ko so odslužili prezentno službo kakor enoletni prostovoljci, redno nadaljujejo svoje studije, se ravna glede pripuščenja k poznejšim napredovalnim preskušnjam (posameznim preskušnjam) in k državnim preskušnjam tako, kakor da bi ne bili prekinili (pretrgali) svojih studij.

§ 16.

Tiste dijake tehniške visoke šole, ki hočejo neposrednje potem, ko so odslužili svojo prezentno službo, delati I. državno preskušnjo, je pripustiti k nji v oktobrskem roku po predsedniku I. državne preskuševalne komisije, ako so se v to oglasili v času od 1. do 8. dne oktobra.

§ 17.

Ako enoletni prostovoljci, ki so odslužili prezentno službo, poprosijo, da naj se pripusté k II. državni preskušnji na tehniški visoki šoli in ako je pogoj za dovolitev prošnje, če se jim izpregleda sicer predpisani presledek studij med I. in II. državno preskušnjo, naj predloži te prošnje v vsakem slučaju predsednik preskuševalne komisije s pripravnim predlogom ministrstvu za bogočastje in nauk v odločbo.

§ 18.

Tiste dijake visoke šole za zemljedelstvo, ki hočejo neposrednje, ko odslužijo svojo prezentno službo, delati eno izmed treh državnih preskušenj, naj predsednik dotične državne preskuševalne komisije pripusti k preskušnji v oktobrskem roku, ako so se za to zglasili v času od 1. do 8. dne oktobra.

§ 19.

Določila tega ukaza je zmislju primerno uporabljati na tiste redne slušatelje tehniških visokih šol, ki po § 28, točka 1 a), vojnega zakona odslužujejo prostovoljno dveletno prezentno službo v vojni mornarici.

§ 20.

Ta ukaz dobi takoj moč.

Hussarek s. r.

145.**Ukaz ministra za bogočastje in nauk z dne 23. junija 1914. l.**

o dokazilih, da se je odslužila vojaška prezentna služba, ki jih morajo dijaki visokih šol podajati z ozirom na § 21 vojnega zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 128).

Z ozirom na obča določila o enoletni prezentni službi v skupni vojski in v deželni brambici, ki so v § 21 vojnega zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 128), zaukazujem gledé dokazov, ki jih morajo podati dijaki visokih šol o svojem vojaškem razmerju, takole:

§ 1.

Po § 21, točka 10, vojnega zakona z dne 5. julija 1912. l. (drž. zak. št. 128) ostane prezentni službeni čas enoletnih prostovoljcev samo in edino namenjen vojaški izučbi. Zatorej akademična oblastva enoletnim prostovoljcem sploh ne bodo dovoljevala vpisovanja in, ne kraté disciplinarnega ravnanja, bode kak vpis, zadobljen proti tej naredbi, smatrati za neveljaven, tako da dotičnega polletja ne bode vračunati v potrebno učno dobo. Ako bi se bilo to ob kaki pripustitvi k preskušnji vendar zgodilo, je proglasiti njen uspeh za ničev in odvzeti izdano izpričevalo.

§ 2.

Vsak dijak visoke šole, ki zahteva, da se mu izdá absolutorij (odhodnica) ali želi, da se po veljajočih predpisih, preden zadobi absolutorij (odhodnico), pripusti, da opravi teoretsko pravo in državoslovno državno preskušnjo, rigoroze, preskušnjo za učiteljstvo na srednjih šolah, posamezno in državno preskušnjo ali diplomsko preskušnjo na tehniških visokih šolah ali na visoki šoli za zemljedelstvo, je dolžen dokazati, da je dovršil potrebno učno dobo, ne da bi bil hkratu vršil visokošolske nauke in vojaško prezentno službovanje.

Treba mu bode torej dokazati, ali:

1. S potrdilom v zmislu § 3, a) tega ukaza, da ne pripada v zvezo skupne vojske (vojne mornarice) ali deželne brambe, ali

2. z vojaško prehodnico ali s potrdilom v zmislu § 3, b), da še ni nastopil svoje prezentne službe za enoletnega prostovoljca, ali

3. s potrdilom v zmislu § 3, c) ali d), da je prezentno službo za enoletnega prostovoljca odslužil v taki dobi, ki ne pada v učni čas, ki ga je izkazati, ali

4. s potrdilom v zmislu § 3, e), da ne potrjen za enoletnega prostovoljca v tisti dobi, ko je bil imatrikulovan na visoki šoli in katero bi bilo vračunati, sploh ni bil v vojaški službi ali pa samo v taki, ki ne izključuje vštvenosti oddelka studij, ki pride v pošte.

Pod 1. in 2. omenjeni potrdili zadostujeta samo tedaj za predpisano dokazilo, ako z ozirom na čas njih izdanja ni dvomiti, da dotičnik sploh ni mogel nastopiti prezentne službe v vmesni dobi ali pa da jo je mogel nastopiti šele v takem času, v katerem je že imel pogoje za izdaje absolutorija (odhodnice) ali za pripustitev k preskušnji.

§ 3.

Da se izvedó ti zaukazi, je dati tistim dijakom, ki želé biti imatrikulovani na visoki šoli ali so že imatrikulovani, po vsebini § 102 prvega dela vojnih predpisov naslednja potrdila:

a) dijakom, ki se na visoki šoli oglašajo za imatrikulacijo ali so že imatrikulovani, ter ne pripadajo zvezi skupne vojske (vojne mornarice) ali deželne brambe, naj dá o ti okolnosti, če poprosijo, pristojno politično okrajno oblastvo potrdilo, v katerem je tudi navesti, ali so ustregli svoji naborni dolžnosti za tekoče leto.

To potrdilo ostane veljavno za poznejše povode, ako se na njem znova potrdi, da je razmerje neizpremenjeno.

b) Enoletnim prostovoljcem, ki se na visoki šoli oglašajo za imatrikulacijo ali so že imatrikulovani, a niso še uvrščeni, naj, če poprosijo, pristojno dopolnilno okrajno poveljstvo potrdi, kdaj jim je nastopiti prezentno službo, eventualno do katerega roka se jim je dovolil odlog prezentne službe.

Takim že uvrščenim enoletnim prostovoljcem, ki niso še nastopili prezentne službe, naj to potrdilo — ako bi iz kateregakoli razloga ne imeli v rokah vojaške (brambovske) prehodnice — izdá staležni oddelek. Vsaka premena v času za nastop prezentne službe

naj se poočiti v vojaški (brambovski) prehodnici med dostavki k osebnim pripomnjam.

- c) Enoletnim prostovoljcem, na visoki šoli imatrikulovanim in odslužujočim prezentno službo, ter tistim dijakom z ustanovami, ki odslužijo prezentno službo šele, ko dovršijo svoje nauke, naj čas, ko so nastopili prezentno službo, in čas, ko so izstopili iz nje, ako poprosijo, potrdi poveljstvo vojaškega krdele (krdelnega dela, zavod).
- d) Dijakom, na visoki šoli imatrikulovanim, ki so že doslužili prezentno službo, naj o tem, ako poprosijo, staležni oddelek izda potrdilo, iz katerega se tudi vidi, kdaj so nastopili prezentno službo in kdaj so izstopili iz nje.
- e) Tistim dijakom visokih šol, ki niso obseženi v predstojećih odstavkih a) do d), pa so dejansko v vojaškem službenem razmerju, naj, ako poprosijo, poveljstvo vojaškega krdele

(krdelnega dela, zavod) izda potrdilo o tem, da v tisti dobi, za katero se prosi to potrdilo v izkaz pri učnem oblastvu, niso bili v vojaškem službovanju, ali če so bili, kakšno je bilo in koliko časa je trajalo dotično vojaško službovanje.

§ 4.

Določila tega ukaza je zmislju primerno uporabljati na tiste redne slušatelje tehniških visokih šol, ki po § 28, točka 1 a), vojnega zakona odslužujejo prostovoljno dveletno prezentno službo v vojni mornarici.

§ 5.

Ta ukaz dobi takoj moč.

Hussarek s. r.

